

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

122. Quinam sint sufficientes casus & causæ, ut quis per dispensationem deobligetur à redidendo in beneficiis actu & per se, seu principaliter curatis, adeòque possit eorum plura obtinere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

causa, continere aliquam turpitudinem contra jus naturæ, non nisi ex iustitia causa abstergendum.

Quæstio 119. An habere simul duo curata in titulum adversetur juri divino & naturæ?

Respondeo affirmativè: Hurt. loc. cit. subresol. 15. nu. 1. dicens, id omnino certum, & regulam infallibilem; quia de jure divino singula requirunt residenciam: unde, nisi subsit iustissima ratio, quæ hanc turpitudinem evacuet totaliter, dispensatio pontificia nec valida est, nec dispensatus tutus in conscientia, fructusque suos non facit. Hurt. ibid. n. 2. etsi collatio secundi curati sit valida juxta dicta sepe de collatione secundi sufficientis facta sine sufficiente causâ. Less. de justit. c. 34. n. 152. cum aliis ibi cit. Non est tamen ita intrinsecè malum, quin in certis circumstantiis sit licitum & bonum, adeoque non est strictè contra jus naturæ, qualia sunt illa quæ in nullis circumstantiis licent. Pirh. de prob. n. 183.

Quæstio 120. An, & à quo in hoc dispensari possit?

Respondeo: posse in hoc à Papa, & quidem solo dispensari. Pirh. de prob. n. 182. citans Laym. Theol. mor. l. 4. tr. 2. c. 8. n. 9. Less. de justit. l. 2. c. 34. nu. 149. Garc. p. 11. c. 5. n. 337. Azor. p. 2. l. 6. c. 12. q. 1. nam licet non residere in curato, & habere duo curata absque iustissima causâ sit irrationabile, & juri naturæ repugnans, & hinc meritò statutum & consuetudo, ut ordinariè conferri possint duæ dignitates, vel duo curata, damnanda sit, tanquam noxia Ecclesiæ, & bonis moribus contraria, non tamen id fieri maximè per auctoritatem Superioris, nimirum Papæ dispensantis ex justa causâ, & peculiaribus circumstantiis honestantibus, & turpitudinem illam evacuantibus in casibus subinde occurrentibus est amplius irrationabile, & contra legem naturæ. Quemadmodum Pirh. ibid. ex Laym. in c. 1. de consuetud. nu. 4. licet non valeat consuetudo vel statutum, ut latronibus & homicidis vita donetur, si multam pecuniariam solvant, cum id, si ordinariè fiat, præbeat ansam gravibus injuriis & latrociniiis exercendis: potest tamen, qui reip. præst. in certo casu tali latroni vitam condonare, & supplicium mortis in multam pecuniariam mutare. Quod autem id nemo alius possit præter Papam, satis constat ex textu c. dudum. de elect. & c. de multa. junctis Gloss. dum enim ibi dicitur: in his, ubi ratio postulat, posse per sedem Apostolicam dispensari: à contrario sensu patet, id non posse alium; dum, quod de uno conceditur, virtualiter de alio negetur. Atque ita licet olim seu jure antiquo poterat Episcopus dispensare, ut quis simul obtineret plura curata, ut patet ex c. 2. dist. 70. ubi dicitur: licet Episcopi dispositione unus possit diversis præesse Ecclesiis &c. id tamen per decretum Concilii Lateran. in c. de multa. postea eorundem fuit propter indiscretas Episcoporum dispensationes. Pirh. de prob. n. 190. juxta gl. fin. in cit. c. de multa.

Quæstio 121. An consuetudine induci possit, ut quis citra dispensationem obtineat plura curata in diversis Ecclesiis?

Respondet negativè Pirh. de prob. nu. 141. citans Abb. in c. extirpanda. de prob. n. 36. Rebuff. P. Leuren. Fori Benef. Tom. III.

in pr. cit. de dispensat. de non resident. n. 66. ed quoddam talis consuetudo nimis damnosa sit Ecclesiis & animabus, ideoque reprobata in c. de multa. Pirh. ibid. Quin & Trid. sess. 24. c. 12. talem consuetudinem etiam immemoriam sustulit, juxta Garc. p. 3. c. 2. n. 197. Covar. l. 3. var. resol. c. 13. n. 5. & 9. Less. l. 2. c. 34. nu. 163. apud Pirh. loc. cit. dum enim per legem damnatur consuetudo, ut damnosa, iniqua & irrationabilis (uti hæc damnatur) censetur damnata consuetudo quælibet etiam immemorialis. Unde tunc aliud non patebit effugium, quàm dicendo Trid. seu legem illam reprobativam hujus consuetudinis tanquam irrationabilis in iis Ecclesiis, ubi ea consuetudo adhuc dum viget, receptam non esse, ut Laym. Theol. mor. l. 4. tr. 2. c. 8. n. 11. apud Pirh. quod ipsum tamen, seu hanc non receptionem non juvare ostendit Garc. n. 199. Illud omnino certum videtur, nullam consuetudinem induci posse, & nullam consuetudinem etiam immemoriali excusari posse, ut id fiat passim, & sine justa causâ, cum id juri divino repugnet, juxta dicta question. præced. Pirh. ex Laym. loc. cit. etsi is secus esse dicat; nimirum talem consuetudinem non residendi in curato, adeoque habendi eorum plura ex justa causâ non ita facile damnari posse. De cetero probabile esse, ait Pirh. citato Navar. l. 3. conf. 21. de Cleric. non resident. nu. 4. juncto conf. 24. de prob. quod per consuetudinem immemoriam induci possit, ut non requiratur residentia personalis in beneficiis curatis, sed per idoneum vicarium ea administrari possint; ed quod consuetudo immemorialis æquipollet privilegio, ut quidquid per privilegium Papæ obtineri potest, idem possit obtineri per consuetudinem; per privilegium autem & dispensationem Papæ ex justa causâ obtineri, ut quis non teneatur personaliter residere in dignitate aut beneficio curato, modò illud per vicarium ritè administratur, ut constat ex praxi; quin &, quod consuetudo immemorialis faciat præsumptionem dispensationis olim in hoc à Papa obtentæ; cum allegari tunc possit titulus optimus possibilis.

Quæstio 122. Quinam sint sufficientes causæ & causa, ut quis per dispensationem deobligetur à residendo in beneficiis acta & per se, seu principaliter curatis, adeoque possit eorum plura obtinere?

Respondeo primò: esse ferè easdem, ob quas supra dictum, posse alicui quandoque plura beneficia supra necessariam vitam necessitatem conferri: ac proinde, sicut ibi dictum, ita & hic dicendum, quod ad curata, reduci quoque eas posse ad Ecclesiæ necessitatem, vel magnam utilitatem. Ad primum spectat, dum quandoque uni Ecclesiæ duæ Parochiales conferuntur vel committuntur; quia clerici alii ad hoc idonei desunt. Azor. p. 2. l. 6. c. 10. q. 10. Item dum filiis principum conferuntur quandoque plures episcopatus, etiam ante aetatem; quia Ecclesiæ egent potente defensore contra hæreticos. Pirh. de prob. n. 191. Item dum Ecclesiæ curata, quia nullos aut exiguos proventus habent, ita ut proprios Sacerdotes alere non possint congruenter; possunt plures conferri, etiam citra dispensationem Papalem ex juris concessione, saltem accedente auctoritate Episcopi, juxta c. unio. 10. q. 3. ubi sic expressè de Ecclesiis Parochialibus: & c. eam te. de arate & qualis. Hurt. de resident.

l. 6. resol. 6. subresol. 15. à n. 3. citans pro hoc Hojed. de incomp. p. 2. c. 5. si enim vel ob solam hanc tenuitatem reddituum plures earum possint uniri in perpetuum. c. postquam. 16. q. 1. clem. ne in agro. de statu Monachor. & unta uni conferri, multò magis poterunt ob eandem causam tenuitatis, etiam si non uniantur, conferri uni. Hurt. *ibid.* n. 7. ubi tamen n. 9. subiungit, quòd quàmprimùm harum Ecclesiarum aliqua ad pinguiorem statum redierit, teneatur beneficiatus, illà retentà, alias dimittere, juxta c. cum cessant, de appellat. eò quòd dum illa relaxatio juris divini facta ob causam adæquatam tenuitatis, eà cessante denuo intret obligatio illa juris naturæ. Idem est de duobus Episcopatibus, quorum neuter possit pro sua qualitate sustentare suum Episcopum; tunc enim ex Papæ concessione simul haberi possunt. Hurt. *cit.* n. 3. Azor. p. 2. l. 6. c. 10. q. 10. qui tamen id limitat, si nimirum Cathedralis illæ, seu Episcopatus essent ita conjuncti, seu vicini, ut ab uno Episcopo commodè gubernari possent; juxta c. illud. 21. q. 1. sic enim videtur in utroque residere. quæ etiam limitatio videtur observanda in duabus Parochialibus. de cetero dum Parochia aliqua in eo sensu tenuis est, quòd paucos habeat Parochianos (qualis censetur, si non habet 10. Parochianos seu vicinos, id est, familias. Hurt. *loc. cit.* nu. 11. citans Jo-And. in c. fundamenta. de elect. in 6. Cardin. in clem. plerisque. de elect. q. ult.) ea præcisè non est causa sufficiens, ut conferatur actu habenti sufficientem Parochialem, si tenuis illa Parochia aliàs non est tenuis in sustentatione sui pastoris, sed pauca illa oves sustentent illum congruè; etsi præsumatur aliàs, quòd Parochia, quæ 10. Parochianos non excedit, non possit sustentare clericum. Hurt. n. 12.

2. Ad secundum spectat, dum uni conferuntur plures Ecclesiæ curatæ; quia is unus solus magis putatur profuturus Ecclesiæ, etiam absens, sua auctoritate, potentiâ vel doctrinâ & prudentiâ, quàm alius præsens, vel alii plures. Pirh. *loc. cit.* sic etiam ad hanc secundam causam, nimirum Ecclesiæ utilitatem reducitur, ut constat ex c. de multa. ubi Innoc. III. in concil. Lateran. postquam pluralitatem curatorum, & dignitatum, & personatum prohibuisset, addit in fine: circa sublimes tamen & literatas personas, quæ majoribus sunt beneficiis honoranda, cum ratio postulârit, per sedem Apostolicam poterit dispensari &c. & Joannes XXI. in extravag. execrabilis. postquam sanxisset idem, ne quis obtineret plures dignitates, personatus, officia, Prioratus & beneficia, quibus cura animarum inest, excipit Cardinales, qui serviendo Ecclesiæ universali, singularum Ecclesiarum commoditatibus se impendunt; ac regum filios, qui propter sublimitatem eorum, & generis claritatem sunt potiori prærogativâ gratiæ attollendi: nam tunc non præcisè ob generis nobilitatem vel doctrinam dispensatur, sed quia tales personæ plerumque sunt magis utiles Ecclesiis; & sic hæc dispensatio principaliter & ultimè tendit in publicum Ecclesiæ bonum. Pirh. *loc. cit.* nu. 192. citans D. Thom. 1. 2. q. 97. a. 4. ad. 1. Abb. in c. de multa. n. 7. ubi etiam notat Pirh. personas literatas in c. de multa. æquiparari sublimibus sive nobilibus, cum scientia verè hominem nobilitet: idque ait etiam in Imperio Rom. receptum, saltem dum personæ literatæ publicum doctrinæ testimonium in universitate aliqua approbatâ, seu doctoratum sunt assecutæ.

Questio 123. An, & qualiter ipso jure olim vacarint, & hodie dum vacent beneficia præhabita curata per assecutionem alterius curati?

1. Respondeo ad primùm primò: olim ante Concilium Lateran. tertium anno 1180. habitum sub Alex. III. ut constat ex c. referente. de præb. per assecutionem secundi curati non vacabat ipso jure primùm, seu præhabitus curatus, neque etiam quis, si utriusq; simul præsumebat retinere, privabatur utroque, aut etiam secundo; sed astringebatur unum quod malebat, dimittere. Pirh. de præb. n. 145. secundò: tempore dicti concilii Lateran. ut refertur ejusdem c. 13. vi cap. quia nonnulli, de cleric. non resid. statuitur, ut recipiens duo curata seu Parochialia priveretur posterius accepto, non quidem ipso jure, sed per sententiam, seu officio judicis, & conferens potestatem conferendi pro illa vice. Pirh. n. 147. citans Abb. in cit. c. quia nonnulli, n. 4. Tertio: tempore Concil. Lateran. quartæ habiti Anno 1215. ejusdem c. 29. ut refertur c. de multa. de præb. statuitur ab Innoc. III. ut quia dictæ decretales illæ, quia nonnulli propter quorundam cupiditatem expectatam non ferebant utilitatem, deinceps, quicumque beneficium curatum jam obtinens alterum etiam curatum receperit, ipso jure privatus sit prius obtento; & si utrumque simul retinere contenderit, etiam secundo priveretur. circa quod notat Pirh. n. 149. cum hæc decretalis dicat, per assecutionem curati vacare ipso jure prius curatum, ac sic ad hanc vacationem requiratur, ut utrumque sit curatum, per sensum contrarium rectè inferri, vi hujus decretalis non vacare prius habitum non curatum, etsi aliàs residentiam requiratur, aut aliter sit incompatible per assecutionem secundi curati: similiter non vacare prius curatum per assecutionem secundi curati, etsi aliunde residentiam requirentis aut incompatibilis. Item Barbosa. ad cit. c. de multa. & Lott. l. 1. q. 20. nu. 31. supra citati, cum teneant, non loqui hoc c. de multa. de curatis minus strictè talibus, hoc est, habentibus curam jurisdictionalem, seu fori externi tantum, teneant non vacare (quantum est ex vi hujus c. de multa.) curatum strictè tale per assecutionem curati largo modo talis, contrarium tenente) Pirh. n. 150. Quarto: per extravag. execrab. idem quòd hoc statuitur; nempe ut per assecutionem (intellige pacificam quòd ad titulum & possessionem, juxta dicta aliàs) secundi curati vacet primùm ipso jure, & si utrumque retinere contenderit, vacent ipso jure ambo: quæ tamen extravag. quoad hoc punctum, ut Pirh. n. 153. citans Garc. p. 11. a. 5. n. 24. Azor. p. 2. l. 6. c. 13. q. 1. & Barbosa, in hoc strictior est, & severior quàm c. illud de multa. quòd procedat non solum, dum quis duo strictè vel largè (hoc est cum jurisdictione fori contentiosi) curata obtinet; sed etiam, si quis beneficium strictè vel largè curatum obtinet cum dignitate, personatu vel officio sine cura.

2. Respondeo ad secundum: hodie dum post Trid. quæ quòd dictam vacationem constituta sunt in c. de multa. & in Extravag. execrabilis. in suo vigore perseverant, nimirum, quòd nemo obtinere possit plura curata, vel plures personatus, vel dignitates abique Sedis Apostolicæ dispensatione; sed ipso jure vacet præhabitus per assecutionem alterius, & si utrumque retinere præsumpserit, utrum-